

POSTANOWIENIE

Dnia 10 marca 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

SSA Krzysztof Staryk (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania J. S. PBU S. – P. Spółki Jawnej
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
z udziałem zainteresowanej G. W.
o zasiłek chorobowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 marca 2011 r.,
zażalenia odwołującego się od postanowienia Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 28 maja 2010 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 26 lutego 2010 r. Sąd Okręgowy oddalił apelację J. S. - PBU „S.-” S.J. od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 26 października 2009 r. w sprawie z wniosku J. S. PBU „S. – P.” S.J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o zasiłek chorobowy.

Po złożeniu przez wnioskodawcę skargi kasacyjnej od tego wyroku - Sąd Okręgowy, Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, postanowieniem z dnia 28 maja 2010 r., postanowił: sprawdzić wartość przedmiotu zaskarżenia; ustalić wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 9.264,41 zł; odrzucić skargę kasacyjną

wnioskodawcy J. S.- PBU „S.-” SJ. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 26 lutego 2010 r.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że w dniu 14 maja 2010 r. pełnomocnik wnioskodawcy złożył skargę kasacyjną, określając wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 12.730 zł, co nie było prawidłowe.

Jak wynika bowiem z decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 października 2006 r., przedmiotem postępowania jest stwierdzenie nadpłaty zasiłku chorobowego dokonanego przez płatnika PBU „S.-P.” za okres od 10 października 2000 r. do 3 marca 2001 r. i od 13 czerwca 2001 r. do 1 sierpnia 2001 r. - w łącznej kwocie 9.264,41 zł. Przedmiot postępowania sądowego przez cały czas nie uległ zmianie.

Zgodnie z art. 25 § 1 k.p.c. sąd może na posiedzeniu niejawnym sprawdzić wartość przedmiotu sporu. Przepis ten na mocy art. 368 § 2 zdanie drugie k.p.c. stosuje się odpowiednio w postępowaniu apelacyjnym, zaś z mocy art. 398²¹ k.p.c. - przepis ten stosuje się również w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi kasacyjnej.

Wskazywanie przez wnioskodawcę w dowolnej wysokości wartości przedmiotu zaskarżenia, zdaniem Sądu Okręgowego, nie znajduje usprawiedliwienia w obowiązujących przepisach. Wartość przedmiotu sporu należy określić w sposób ścisły w oparciu o art. 19-26 k.p.c. W postępowaniu apelacyjnym nie można rozszerzyć żądania pozwu, ani występować z nowymi roszczeniami (art. 383 k.p.c.). Należy także zwrócić uwagę na treść art. 20 k.p.c., z którego wynika, że do wartości przedmiotu sporu nie wlicza się odsetek, pożytków i kosztów, żądanych obok roszczenia głównego. Z powyższego wynika – zdaniem Sądu Okręgowego, że w sprawie niniejszej wartością przedmiotu sporu oraz zaskarżenia jest kwota 9.264,41 zł, to jest kwota stwierdzonej przez ZUS nadpłaty zasiłku chorobowego. Po ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia Sąd Okręgowy uznał, że skarga kasacyjna wnioskodawcy J. S. - PBU „S.-” S.J. podlega odrzuceniu, albowiem wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza kwoty 10.000 zł, a tylko w takich sprawach zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga taka przysługuje (art. 398⁶ § 2 k.p.c.).

W zażaleniu na postanowienie Sądu Okręgowego, pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że zaskarża je w całości. Na zasadzie art. 398⁴ pkt 4 k.p.c. wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i nadanie skardze kasacyjnej biegu.

W uzasadnieniu zażalenia podniósł, że Sąd Okręgowy błędnie ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 9.264,41 zł, gdyż ta wartość wynosi faktycznie 12.730 zł. Powołał się na decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 lipca 2002 roku, na podstawie której organ rentowy domagał się od wnioskodawcy zwrotu kwoty 12.730 zł, jako nienależnie wypłaconych zasiłków chorobowych. W jego ocenie ta decyzja jako pierwsza, stanowiła podstawę wszczętego sporu, a ustalona w niej wartość jest obowiązująca przez cały spór. W konsekwencji tej decyzji z dnia 15 lipca 2002 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał kolejną w dniu 14 lutego 2003 r., a dopiero w konsekwencji decyzji z dnia 14 lutego 2003 r., wydana została decyzja z dnia 23 października 2006 r.

Wskazując na treść art. 25 i 26 k.p.c. podał, że ustalenie przez Sąd wartości przedmiotu sporu następuje tylko raz, możliwość podjęcia takiej czynności przez Sąd istnieje do chwili doręczenia pozwu pozwanemu i jest możliwe tylko na zarzut pozwanego, którego skuteczne zgłoszenie jest możliwe tylko przed wdaniem się w spór. Zdaniem skarżącego - wydając w dniu 28 maja 2010 roku postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej wnioskodawcy, na podstawie sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia i jej zmiany już po wniesieniu tejże skargi, Sąd Okręgowy naruszył przepis art. 19 § 2 k.p.c. w związku z art. 25 § 1 k.p.c. i art. 26 k.p.c. W pozwie, a za taki należy traktować odwołanie od decyzji ZUS z dnia 15 lipca 2002 r., znak ZUS - 56/2002, wartość przedmiotu zaskarżenia została ustalona na kwotę 12.730 zł. Odwołanie wnioskodawcy uwzględnił w całości Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 30 czerwca 2006 r., zmieniając zaskarżoną decyzję ZUS. Dopiero konsekwencją tego orzeczenia była zamienna decyzja ZUS z dnia z dnia 23 października 2006 r. W całym toku postępowania sądowego, nie doszło do sprawdzenia wartości przedmiotu sporu, ani z urzędu, ani na zarzut pozwanego. Zatem odrzucenie skargi kasacyjnej z przyjęciem innej niż ustalona w toku procesu wartość przedmiotu postępowania jest nieuzasadnione.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest niezasadne.

Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - niższa niż dziesięć tysięcy złotych. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego.

Odrzucając skargę kasacyjną jako niedopuszczalną ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia niższą niż dziesięć tysięcy złotych, Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że sprawa dotycząca nadpłaty zasiłku chorobowego ma charakter majątkowy i nie jest jednocześnie sprawą o przyznanie lub wstrzymanie prawa do tego świadczenia.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c.). Tę ustaloną linię judykatury potwierdza postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2010 r. w sprawie II UZ 49/09 (LEX nr 583831).

W ocenie Sądu Najwyższego rozpoznającego zażalenie, przepisy te odnoszą się do ostatniej decyzji organu rentowego, która wymieniona została w odwołaniu, a nie do wcześniejszych decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie bowiem z art. 477⁹ § 2 k.p.c., gdy organ uzna odwołanie za słuszne w części lub w całości, wyda decyzję uwzględniającą wniosek w całości lub w części; wówczas w ogóle nie dochodzi do przekazania odwołania do sądu. Organ rentowy może również z urzędu uchylić swoją wcześniejszą decyzję i w nowej decyzji rozstrzygnąć sprawę w inny sposób. Także zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części (art. 477¹³ k.p.c.).

Treść tych przepisów prowadzi do konkluzji, że zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji, w granicach jej treści i przedmiotu (podobnie: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010 r., w sprawie II UK 309/09 - LEX nr 604210).

Mając powyższe konstatacje na względzie Sąd Najwyższy uznał, iż w sposób prawidłowy Sąd Okręgowy stwierdził, że przedmiotem postępowania jest odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, z dnia 23 października 2006 r., dotyczącej nadpłaty zasiłku chorobowego przez płatnika PBU „Sów-Pol” za okres od 10 października 2000 r. do 3 marca 2001 r., i od 13 czerwca 2001 r. do 1 sierpnia 2001 r. - w łącznej kwocie 9.264,41 zł. W uzasadnieniu odwołania od tej decyzji wnioskodawca w sposób jednoznaczny podaje, że zaskarżona przez niego decyzja dotyczy kwoty 9.264,41 zł. W tych okolicznościach wartość przedmiotu zaskarżenia dotyczy wyłącznie kwoty podanej w tej decyzji.

Nie doszło przy tym do naruszenia przepisów wskazanych w zażaleniu.

Dla określenia wartości przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego miarodajna jest wyłącznie wartość przedmiotu podlegającego rzeczywistemu rozpoznaniu i rozstrzygnięciu, co wyklucza dowolność stron przy jej oznaczaniu. Sąd drugiej instancji nie tylko jest uprawniony, ale i zobowiązany do sprawdzenia - w razie wątpliwości - wskazanej w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia. Uprawnienie sądu obejmuje nie tylko skontrolowanie danych składających się na tę wartość, lecz także sposobu jej obliczenia, natomiast nie nakłada powinności jej samodzielnego ustalania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2010 r., w sprawie II UZ 10/10 - LEX nr 611822).

Również w postanowieniu z dnia 10 lutego 2010 r., w sprawie II UZ 55/09 (LEX nr 621342) Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że Sąd drugiej instancji nie może bezkrytycznie przyjmować dowolnych twierdzeń o wartości przedmiotu zaskarżenia i powinien wezwać stronę do uzupełnienia kasacji przez skonkretyzowanie tej wartości, a następnie ocenić ją z punktu widzenia dopuszczalności kasacji. W rezultacie sąd, do którego wniesiono skargę kasacyjną dokonuje sprawdzenia, czy jej oznaczenie nastąpiło według reguł określonych w

art. 19 - 24 k.p.c. Odrzucenie skargi kasacyjnej ze względu na niespełnienie przez nią wymagania, które stosownie do przepisów ustawy jest konieczne z punktu widzenia dopuszczalności skargi, nie narusza prawa do sądu.

Również kolejny zarzut skarżącego, że sprawdzenie wartości przedmiotu sporu może nastąpić po doręczeniu pozwu wyłącznie na zarzut pozwanego zgłoszony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy, jest niesłuszny. Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach stwierdzał, że oznaczenie w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia podlega w uzasadnionych przypadkach sprawdzeniu przez sąd na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c. Również sąd, do którego wniesiono skargę kasacyjną jest zobowiązany do kontroli jej dopuszczalności, w związku z czym może z urzędu sprawdzić podaną wartość przedmiotu zaskarżenia. Wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez wnoszącego skargę kasacyjną z naruszeniem reguł wynikających z art. 19-24 k.p.c. nie jest wiążąca dla oceny dopuszczalności skargi i podlega sprawdzeniu, zarówno przez sąd drugiej instancji, jak i przez Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 1998 r. II UZ 24/98; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2007 r. II PZ 12/07).

Oznacza to, że wartość przedmiotu zaskarżenia określona przez wnoszącego skargę kasacyjną z naruszeniem reguł art. 19 - 24 k.p.c., nie jest dla oceny dopuszczalności skargi kasacyjnej wiążąca. Po ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia Sąd Okręgowy w sposób zgodny z prawem uznał, że skarga kasacyjna wnioskodawcy J. S. - PBU „S.-P.” S.J. podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., albowiem wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza kwoty 10.000 zł, a tylko w takich sprawach zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., skarga taka przysługuje.

Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie.